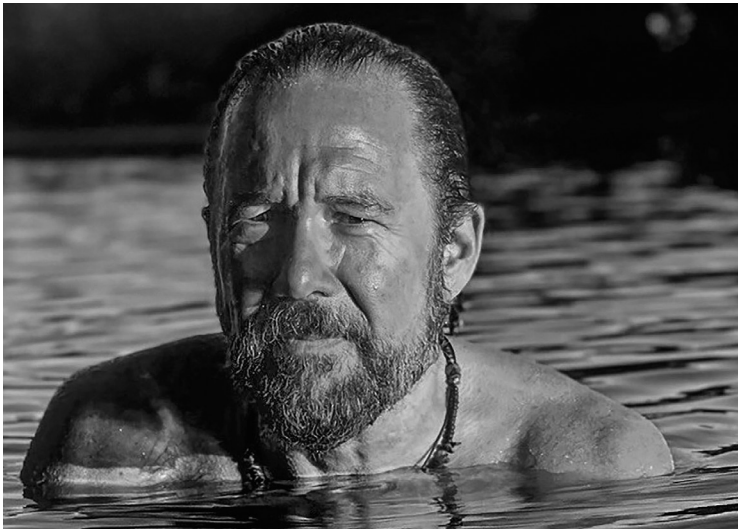

Jonathan Miles (Cleveland, 1971) és periodista i escriptor: els seus articles i columnes han aparegut en diversos mitjans, entre els quals *The New York Times*, i és autor de quatre novel·les: *Dear American Airlines* (2008), *Want not* (2013) i *Anatomy of a miracle* (2018). A més, també és multiinstrumentista i el 2024 va anar de gira amb la banda de Jon Batiste, guanyador d'un Grammy. La seva prosa densa i precisa, el seu humor negre i la seva atenció als personatges en crisi moral l'han situat entre els novel·listes nord-americans més originals de la seva generació. *Erradicació* és la seva primera novel·la traduïda al català.

Ferran Ràfols Gesa (Barcelona, 1975) és traductor de l'anglès i del francès. Després d'estudis diversos sense relació amb la literatura va publicar un llibre de poemes i va descobrir tardanament la vocació traductora. Durant uns anys va compaginar la feina de traductor amb la de professor de matemàtiques, i des del 2008 s'hi dedica exclusivament. Ha traslladat al català autors com ara David Foster Wallace, Vladimir Nabokov, Thomas Pynchon, Siri Hustvedt, Toni Morrison, Joseph Conrad, F. Scott Fitzgerald, Patricia Highsmith, Susanna Clarke, Amélie Nothomb i Emmanuel Carrère.

***The New York Times* —** «Excel·lent. Al llarg de tota la novel·la es va revelant amb destresa i paciència una faula dins la faula que fa més vius i complicats uns dilemes morals molt ben dibuixats. Miles reflexiona sobre les complexes qüestions ètiques i logístiques de l'eliminació d'una espècie invasora.»

***The Washington Post* —** «Un clàssic instantani. Una mescla brillant entre el dol ecològic i el dolor personal. Miles té una capacitat extraordinària per crear una mena d'impuls aterridor, una sensació d'alarma creixent que impulsa la història des d'una comèdia desmanyotada fins al terror moral. *Erradicació* és, bàsicament, *Hamlet* però amb cabres.»

NPR *Weekend Edition* — «Vaig tancar *Erradicació* i vaig sentir ecos d'*El senyor de les mosques* i d'*El vell i la mar*.»

***Bookreporter* —** «Una novel·la breu que aprofita de forma admirable aquesta brevetat per oferir una experiència de lectura poderosa i memorable.»

Chris Bohjalian — «Claire Keegan, George Orwell, James Baldwin, Sigrid Nunez i F. Scott Fitzgerald han escrit novel·les breus d'una brillantor extraordinària. Afegiu Jonathan Miles a aquesta llista. *Erradicació* és una de les novel·les breus més brillants i belles que s'han escrit mai.»

Kevin Barry — «Meravellosament estranya, inquietant i inesperada; una història per als nostres temps, impulsada per la portentosa imaginació narrativa de l'autor.»

Ron Charles — «*Erradicació* em va fer explotar el cap. Em va semblar increïblement punyent, oportuna, inquietant i divertida. Tot encaixa en un final impossible d'oblidar. És una novel·la tan concentrada i intensa que no hi sobra ni una pàgina.»

Maria Reva — «A *Erradicació*, Jonathan Miles aborda les brutals paradoxes de la conservació ecològica amb comicitat i una lucidesa implacable. Quan salvar un edèn amenaçat implica eliminar una espècie —l'únic crim de la qual és que es nega a deixar de viure— per protegir-ne moltes més, no hi ha respostes fàcils. Una exploració hàbil i inquietant del que significa jugar a ser Déu.»

Luke Kennard — «Una obra genial. Des del començament, l'Adi és una mena de nàufrag entranyable, aïllat de la seva vida anterior, amb una feina ben pagada però que li ve excessivament ampla per la tasca sinistra que implica. I, tanmateix, curiosament, és el millor testimoni possible del paper que té (i que tenim nosaltres) dins l'ordre natural i antinatural, sigui el que sigui. El que em va impressionar és la manera com Miles passa, amb la fluïdesa d'una simfonia, d'una comèdia d'errors que et fa rosegar-te els punys a un rèquiem devastador per un hàbitat, un món, un exemplar de boscarla al caire de l'extinció, un fill, fins a arribar a un desenllaç impactant i provocador. *Erradicació* és una novel·la bella i devastadora.»

Jonathan Miles

Erradicació

Traducció de l'anglès de Ferran Ràfols Gesa

ANTÍPODA, 108

EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *Eradication*
© Jonathan Miles, 2026

Primera edició: octubre del 2026

© de la traducció: Ferran Ràfols Gesa, 2026
© de la il·lustració de coberta: Xavier Mula, 2026
© de la fotografia de l'autora: Callie Miles
© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SL, 2026

Publicat per Edicions del Periscopi SL
info@periscopi.cat | Web: www.periscopi.cat
Facebook: www.facebook.com/Periscopi
Twitter/X: x.com/Ed_Periscopi
Instagram: @edicions_del_periscopi

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola
Maquetació: Octavi Gil Pujol
Correcció: Rudolf Ortega, Òscar Lozano i Núria Saurina Eudaldo
Disseny de la col·lecció i interiors: Tono Cristòfol

Dipòsit legal: B 12672-2026
ISBN: 979-13-87726-54-6

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper òfset cru de noranta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro.

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Amb el suport de la Generalitat de Catalunya i de la Institució de les Lletres Catalanes:

Institució de les Lletres Catalanes
Generalitat de Catalunya

El primer mariner era alt i cepat i ja suava abans que sortís el sol. El segon mariner no hi era.

—Ja vindrà —va dir el primer mariner a l'Adi. Amb una llanterna encastada entre les dents, omplia formularis en una carpeta de pinça i taral·lejava el que semblava una melodia alentida a una quarta part del tempo original, gemegosa i vagament fúnebre, que l'Adi va trobar inquietant en la foscor d'abans de l'alba. El vaixell, una llanxa de deu metres amb dos motors gegants forabord, repicava sordament al moll on l'Adi s'esperava mentre el mariner furgava en diferents punts de la coberta, obria i tancava les portetes de diversos compartiments i anava ratllant els elements d'una llista—. Ja vindrà —va repetir, tot i que no era gaire clar a qui ho deia.

Al cap d'una estona, el mariner va picar de mans i va fer un gest per indicar l'equipament de l'Adi sobre el moll, i l'Adi l'hi va allargar: dues bosses de gimnàs grosses, una motxilla, quatre caixes de cartró recobertes de cel·lofana, dues de plàstic ben carregades, el pack del telèfon per satèl·lit i una funda prima, negra i allargada

tancada amb cadenats. Això últim era, inconfusiblement, l'estoig d'una escopeta, i just quan passava per damunt de l'aigua, el cantusseig del mariner es va transformar en una fosca cançó de vigilància. El va deixar a popa amb la resta de l'equipament i durant un moment allargassat i incòmode es va quedar enfocant l'Adi amb la llanterna.

—No és un científic, vostè.

—No. —L'Adi va estrènyer els ulls amb els dits oberts per parar el feix de llum—. No ho soc.

El mariner va reaccionar abaixant el llum i arrufant les celles. Al cap d'un moment, però, va assentir i li va fer un gran somriure.

—Llavors és un assassí —va dir, fent com si disparés una escopeta. L'Adi va veure com li resplendien les dents amples en la foscor—. Un franctirador.

L'Adi es va arronsar d'espatlles.

—Un matador —va continuar el mariner, aquest cop en un to tan mordaç que l'Adi va ser incapaç de trobar una resposta, ni tan sols una altra arronsada d'espatlles.

Just llavors, els fars d'un cotxe van entrar al port. L'Adi i el mariner van observar el taxi que serpentejava fins a la barrera del moll, i després l'home que sortia del seient del darrere arrossegant el cul i feia tentines mentre comptava els bitllets per al taxista. A la coberta, el primer mariner va fer un esbufec.

—Veu com ha vingut? —va dir, tot i que tampoc ara estava gaire clar a qui ho deia.

El segon mariner es va acostar a la llanxa fent esses pel moll. El primer va fer un xiulet greu i va confirmar la impressió de l'Adi. «Va trompa.»

—Vas trompa! —va cridar.

El segon mariner va passar a frec de l'Adi i va pujar trontollant a coberta. Devia ser el primer oficial, va deduir l'Adi, cosa que convertia el primer mariner en capità. Baix, calb i amb malucs de serp, físicament el primer oficial era el contrari del capità, com en els duos còmics del cinema mut. Es va haver d'aguantar contra la cabina per ficar-se la camisa per dins dels pantalons. Se'n va sortir només a mitges.

—Què, vens directe de l'Angel's, oi? —va dir el capità.

L'oficial va treure l'aire de les galtes i es va posar la mà al pit amb cara de pomes agres, com si n'hagués d'expulsar alguna cosa i no hagués pogut.

—Ni has passat per casa —va grunyir el capità. L'altre el va ignorar i va posar fil a l'agulla. Va hissar la bandera del país i una altra amb la insígnia de l'exèrcit naval. Va desplegar una cadira a prop de la popa i va fer un gest enèrgic i impacient a l'Adi perquè embarqués. Va deslligar les amarres, va enrotllar les cordes i va recollir les defenses mentre, a la caseta oberta del pilot, el capità engegava els motors i cantussejava la seva cançoneta ensonyada.

—Quant es triga? —li va preguntar l'Adi.

—Fins a Santa Flora? Sis hores. —Més cants murmurats—. Potser més. El mar està un pèl picat, avui.

Una franja estreta d'alba s'alçava sobre els terrats de la ciutat. El capità va maniobrar per sortir del port i es va endinsar en el mar color pissarra.

—Sí, Santa Flora! —va cridar el capità al primer oficial, que s'inclinava sobre la borda que mirava al port,

llepant-se els llavis—. Un trajecte llarg i agradable. Hauríem de tenir música i cervesa, com a l'Angel's.

—Doncs sí —va concedir l'oficial, amb un rostre agre que el desmentia.

Ningú va tornar a parlar fins al cap de mitja hora, o més. El capità va fer un glop de cafè i va cantussejar, i quan la ràdio grallava, de tant en tant decantava el cap robust per sentir-la millor. L'Adi es va trobar observant l'oficial, que s'agafava fort a la borda i deixava el cap penjant sobre l'aigua. Un reguerol llarg i gruixut de bava se li gronxava als llavis i parpellejava amb el verd neó dels llums de navegació. L'Adi sempre havia pensat que els mariners eren immunes al mareig, però també era cert que no s'hi havia fet mai, amb mariners. De fet, ni tan sols s'havia embarcat mai, si no comptava les barquetes de rems del zoo de la capital i el passeig fluvial que havia fet una vegada amb la seva dona per veure la posta de sol. O sigui que no ho sabia.

Quan el capità va tornar a parlar, va ser com si la conversa anterior sobre música i cervesa no s'hagués acabat, com si hagués quedat en pausa sense que els pensaments de ningú es desviessin en tota aquella estona.

—I noies també —va dir—. Seria molt agradable, oi?

—Doncs sí —va grunyir el primer oficial.

—Txa-txa —va dir el capità, remenant el darrere—. Txa-txa-txà.

Mirant endavant l'Adi veia tan sols aigua d'un gris blavós i cel d'un blau grisós, l'aigua ratllada d'ones blanques i el cel esquitxat d'estels. Darrere la llanxa, en canvi, s'hi congriava una aurora com l'Adi no recordava haver-ne

vist mai cap: fastuosa i viada com un anunci de gran pressupost de la divinitat, el cel es descomponia en cintes taronges, vermelles, daurades i de color préssec, i els reflexos tenyien la coberta de rosa. Si la companyia hagués sigut una altra, potser l'Adi ho hauria comentat, hauria verbalitzat aquell moment de respecte reverencial. Però els mariners ja ho havien vist, allò, i era evident que no estaven gens impressionats.

El capità somreia per sobre de la tassa de cafè al primer oficial, que ara deixava caure el cap fora de la borda.

—I amb qui has anat, a l'Angel's, eh?

L'oficial va fer un gest desmaiat perquè callés.

—Amb la Chita, m'hi jugo alguna cosa —va dir el capità—. Era amb la Chita, oi?

Sacsejada al cos de l'oficial.

—Sempre vas amb la Chita, tu.

Un doll d'entranyes va caure al mar.

El capità va riure mentre l'oficial escopia entre arcades.

—Pobra Chita —va dir. Es va encendre un puret fi i va apagar el misto amb un gest ràpid—. Ja li diré que vomites només de sentir el seu nom. Li preguntaré si troba que és un senyal d'amor.

L'oficial va repetir el gest per fer-lo callar, però un altre raig de vòmit li va sortir de dins.

—Val més que ho preguntem al senyor Matador —va dir el capità, apuntant l'Adi amb el puret—. Ha de fer vomitar, l'amor?

La paraula «matador» va picar la curiositat de l'oficial. Amb els ulls enaiguats i el mentó lluent, va aixecar el cap per mirar-se l'Adi, que sabia que no encaixava amb la

imatge que ningú podia tenir d'un matador. Semblava el que havia sigut fins feia onze mesos: un mestre d'escola, un clarinetista de jazz aficionat, un marit, un pare. L'oficial se'l va mirar, parpellejant.

—Suposo que depèn de l'amor —va respondre finalment l'Adi.

—Sí! —va cridar el capità mentre l'oficial tornava a deixar el cap penjant per la borda—. Depèn de l'amor. —Va mossegar una mica el puret i va rumiar sobre aquelles paraules, interpretant com a profunditat la prudència de l'Adi. Llavors, fingint la gravetat de qui parla davant d'un jutge, es va adreçar a l'oficial—: Seria tan amable de definir al senyor Matador la naturalesa de l'amor que sent per la Chita?

Com si hagués estat esperant el seu torn de paraula, l'oficial va tenir una arcada.

—I què pot ser, això que tant estima d'ella? —El capità va arrufar les celles, fent com si reflexionés—. Potser són els cabells. La Chita té uns cabells molt bonics. —Va fer oscil·lar els dits entorn del cap i va somriure a l'oficial, que no li va correspondre—. Pura seda.

Va cantussejar una mica.

—O potser, a veure: no pot ser el quist magnífic que té a l'espatlla? —Es va girar cap a l'Adi, fent cassoleta amb la mà com si agafés una aranja invisible—. És enorme. Mig t'esperes que es posi a parlar, com el lloro d'un pirata.

L'oficial es va eixugar la barbeta amb l'avantbraç, remugant alguna cosa.

—No —va dir el capità, i després va negar amb el cap, sospirant—. Sospito que la naturalesa autèntica del seu

amor per la Chita és que la Chita cobra menys que les altres noies.

L'Adi es va enrojolar i es va tombar com si estudiés alguna cosa a l'horitzó.

—És una gran història d'amor —va continuar el capità—. Com Romeu i Julieta, trobo. Tot i que diferent. Oi que és això, Bruno?

El primer oficial, bavejant sobre el mar, li va aixecar el dit del mig.

El capità va riure, però ara amb més tendresa, gairebé amb afecte, com si amb allò complís amb alguna mena de ritual privat, un càstig rutinari. Va xuclar el puret i va cantussejar una mica abans de tombar-se cap a l'Adi.

—I vostè? Hi ha una senyora Matadora?

L'Adi va abaixar els ulls.

—Ah, caram. —El capità es va arronsar d'espatlles—. Està bé, això. Si no, ara li sabria greu separar-se'n. I ens emprenyaria amb tota la plorera.

El sol, ja força alt, acabava de desfer l'última resta de núvols llanosos; el món sencer era blau, i cada cop més. El capità l'havia encertat quan havia predit que el mar estaria picat, el buc de la llanxa topava contra l'aigua en comptes de lliscar-hi. Per no sortir volant per damunt la borda, l'Adi es va aferrar al sostre de la caseta del pilot i va plantar bé els peus a la coberta; anava flexionant els genolls amb cada cleca humida i serrava les barres perquè no li piquessin les dents.

Llavors va veure que el capità li feia gest d'acostar-se-li, fent barrina amb un dit en direcció a popa.

Tres marsopes seguien la llanxa, entrant i sortint del deixant escumós. Eren llisquents i platejades, i l'Adi les va trobar tan màgiques com si fossin sirenes. Aviat en va aparèixer una quarta, més gran i voladora que les altres, i va haver-hi un moment de neguit, quan va sortir girant entre les bombolletes, en què l'Adi va tenir por que saltés a coberta. Quan va veure que no, va fer un xiulet i va brandar el cap com si estigués bocabadat davant d'una gesta atlètica, d'un gimnasta que hagués clavat una caiguda inversemblant.

Però les marsopes van continuar seguint la llanxa, i una inquietud més boirosa el va torbar. Per què ho feien, allò? El posat de les marsopes —el que n'albirava breument entre el ruixim— li resultava impenetrable. Empaitaven la llanxa com si fossin llops, per atacar-la? O bé com coloms missatgers, per avisar-los d'alguna cosa? O, com si fossin gavines, l'assetjaven per foragitar-la?

Es va mirar el capità, que devia adonar-se del seu desconcert.

—Juguen. Com els gossos de carrer quan empaiten cotxes.

L'Adi va fer que sí amb el cap i se les va tornar a mirar fins que el capità va bordar al primer oficial:

—Amaga-li l'arma, Bruno! Que el senyor Matador els vol fotre un tret!

L'Adi es va girar cap al capità, que tenia un somriure mig de goma eixamplant-se-li a la cara i unes celles que saltaven i ballaven amb un delit força càustic.

—No és cert —va protestar l'Adi—. No ho digui, això.

El capità va fer una pistola amb el polze i l'índex i va disparar cap a popa. «Ba-bum.» Després va fer un somriure guerxo i va obrir les mans en una arronsada d'espatlles cavalleresca.

—Els matadors maten —va dir.

Va ser com si la mirada ferida de l'Adi l'enganxés per sorpresa. Amb els ulls que li queien de les conques i un gest emfàtic de la mà, va assenyalar-se tant a si mateix com al timó.

—Com els navegants naveguen!

Es va retorçar i balbucejar, fins que:

—I els primers oficials —projectant el polze cap a en Bruno— …se les oficien totes!

L'explosió de rialles posterior va ser com si dues bombes esclatessin a la llanxa, una de gran i una de petita. El capità va udolar i va picar de peus, i amb llàgrimes als ulls va trontollar cap a en Bruno i va repetir el que havia dit, «se les oficien totes», tot ell gelatinós d'hilaritat mentre l'oficial ressacós es retorçava entre una mena de xiulets aguts, i tots dos es van clavar cops i urpades fins que van ensorrar-se en una abraçada asimètrica, una conjunció d'èxtasi babau que l'Adi va trobar encara més extraterrestre que el que fos que feien els dofins rere la llanxa. Va girar els ulls per comprovar si encara hi eren. Perfectament hauria pogut ser que els dofins riguessin, també.

Només l'aparició de Santa Flora a l'horitzó va assuaujar la histèria. De seguida que l'Adi els va alertar de la presència d'un bony gris i distant a l'horitzó, els mariners es van eixugar els ulls, es van allisar la camisa i es

van tornar a comportar com a oficials navals. Quan l'illa es va anar definint i va passar de bony gris a punta de llança beix, una calma abrupta i endreçada es va escampar per la llanxa. L'Adi no hauria sabut dir, ni tan sols parlant per ell, si la calma era producte de la por, la reverència, la basarda o només del recordatori visual de la missió del dia, com el xiulet d'una fàbrica quan crida a lloc els obrers que dinen. El capità bordava ordres i l'oficial les executava. L'Adi es va girar per veure què feien les marsopes, però les marsopes ja no hi eren.

Als mapes que havia estudiat, Santa Flora semblava una coma en una pàgina en blanc. Però des de la llanxa, ara que s'hi acostaven per la banda de ponent, era incapaç de distingir el cap i la cua de la coma; l'únic que veia era un tros de terra uniformement escarpada que s'alçava al bell mig del mar i que, per la seva absència de pendents suaus, platges, verd o, de fet, qualsevol altre color fora del caqui i el gris cendra, amb alguna clapa olivàcia deslluïda, traspuava una sensació de no voler que la molestessin, una indiferència primordial. Tant era per on t'hi acostessis, sempre semblava que l'illa et donés l'esquena.

—Un cop passada la punta sud el deixarem a cala Eremos —li va explicar el capità—. A l'illa només hi ha dos ancoratges. L'altre és a Campo Langosta, al nord, però només quan hi ha marea alta, i passar Punta Araña pot ser una mica arriscat. Potser veurà barques pesqueres, si volta per allà. Són il·legals. Venen del nord, busquen taurons per tallar-los les aletes. Uns malparits de merda.

Van seguir la costa plena de penya-segats en direcció sud fins que la cua de la coma va anar minvant en un mig

rínxol de farallons volcànics, una infinitat d'agrupaments rocosos com les ruïnes mig submergides d'estàtues antigues. Després el capità va virar altre cop al nord, cantussejant la seva cançoneta depriment amb l'Adi i el primer oficial a banda i banda. Sota el sol del migdia, l'illa apareixia esblanqueïda i sense ombres, com un quadre inacabat.

—Ja veurà on li vam deixar l'aigua la setmana passada —va dir el capità a l'Adi—. Mig palet! Prou perquè es faci un bany de bombolles cada nit. —Va torçar una cella ben poblada—. Deu tenir pela llarga, la seva fundació.

El capità va fer lliscar la llanxa entre un parell d'agulles rocoses contorçades i va entrar a la cala anomenada Eremos. L'aigua va canviar a l'acte —turquesa i més aviat tranquil·la—, i la costa també, una platja estreta i taronja amb tot de claps del que semblaven palmeres aglomerades al voltant de les aigües somes i escampades entre una altra espècie d'arbres estrafets i llargaruts. L'Adi va veure el lloc on els mariners havien deixat el mig palet d'aigua embotellada en un viatge anterior, apilat a tocar d'una cabana primitiva de què li havien parlat, i la combinació abrupta d'ombra, recer i un mar amable i arrissat li van destensar alguna cosa per dins. L'illa continuava lluny de ser acollidora, però almenys ja no el mirava amb hostilitat.

El capità va fer borbollejar la llanxa tan a la vora de la platja com va poder mentre l'oficial llançava l'àncora de proa. Després va saltar a l'aigua, que li arribava a la cintura, i amb l'àncora de popa a les mans, va remolcar la llanxa per poder-la amarrar a la sorra. Després va tornar i va picar dos cops de mans. El capità li va passar una

de les bosses de gimnàs de l'Adi i l'oficial la va dur fins a la sorra, i així, movent els paquets d'un en un, els dos mariners van començar el trasllat de l'Adi a l'illa.

Els últims que van deixar la llanxa van ser l'Adi i l'estoig de l'escopeta.

—El taxi vindrà a recollir-lo d'aquí a cinc setmanes —li va dir el capità—. Potser li durem cervesa! Li agradaria, això, oi? Però potser en Bruno se la beuria tota.

L'Adi i l'oficial van xipollejar cap a la platja, de costat però sense dir-se res, l'estoig de l'escopeta ben alçat sobre el cap de l'oficial, que serrava les dents i continuava fent una mirada adolorida.

—Passi-s'ho bé, senyor Matador —va cridar el capità des de popa—. Deixarà l'illa ben foradada, oi? Ha! Potser l'enfonsarà i tot!

Quan van ser a la sorra, l'oficial va recolzar l'estoig de l'escopeta a la pila que formava l'equipament de l'Adi i va semblar que s'aturava un moment a observar-la. Després va girar els ulls vermells cap a l'Adi, cap als vessants pedregosos que hi havia rere la platja i després altre cop cap a l'Adi, i li va dir:

—Quina passada, matar-les totes.

Per segon cop aquell dia, l'Adi no va trobar resposta. No va ser fins després, en el silenci desorientador d'aquella illa despoblada, que se li va acudir que l'oficial potser havia dit «feinada», no «passada».